

ISBN: 978-625-6925-58-8

Burdur Arkeoloji Müzesi Teşhir Salonu
Serbest Heykeltıraşlık Eserler Kataloğu
Dr. Mesut Can KAYA – Dr. Yaşar ARLI – Evren ŞAHİN

Burdur Arkeoloji Müzesi Teşhir Salonu

Serbest Heykeltıraşlık Eserler Kataloğu

Dr. Mesut Can KAYA – Dr. Yaşar ARLI
Evren ŞAHİN

BİLGİN KÜLTÜR SANAT YAYINLARI

Burdur Arkeoloji Müzesi
Teşhir Salonu

Serbest Heykeltıraşlık Eserler Kataloğu

Dr. Mesut Can KAYA – Dr. Yaşar ARLI
Evren ŞAHİN

Ankara - 2024

Burdur Arkeoloji Müzesi
Teşhir Salonu
Serbest Heykeltıraşlık Eserler Kataloğu
Dr. Mesut Can KAYA – Dr. Yaşar ARLI
Evren ŞAHİN

ISBN: 978-625-6925-58-8

Yayınlayan
Engin Devrez

Tasarım
İsmet Filizfidanoğlu

Bilgin Kültür Sanat Şti. Ltd.
Selanik 2 Cad., No: 64/13 Karadeniz İş Hanı 3 Kat, Kızılay-Ankara
Tel: 0312 419 85 67
www.bilginyayinevi.com / bilginkultursanat@gmail.com
Sertifika no: 20193

© Bilgin Kültür Sanat Yayınları
Yazarın ve yayınevinin yazılı izni olmadan
hiçbir şekilde kopyalanamaz, çoğaltılamaz.

Baskı:
Dijitol Baskı Merkezi (Osman Sami Solak)
İvedikköy Mh. 1492. Cd. Yenimahalle / ANKARA
Tel: 0533 577 6514 Matbaa Sertifika No: 70810

Basım Tarihi: Temmuz 2024

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ v
GİRİŞ 1

BİRİNCİ BÖLÜM
PORTRELER ve İDEAL BAŞLAR

1.1. PORTRELER (Y. ARLI) 4
1.2. İDEAL BAŞLAR (Y. ARLI) 19

İKİNCİ BÖLÜM
HEYKELLER

2.1. KREMNA ESERLERİ (M. C. KAYA) 28
2.2. SAGALASSOS ESERLERİ (Y. ARLI - M.C. KAYA) 68

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
SERGİDEKİ DİĞER ESERLER

SERGİDEKİ DİĞER ESERLER (Y. ARLI– M.C. KAYA) 102
GENEL DEĞERLENDİRME 112
KAYNAKÇA 114
LEVHALAR LİSTESİ 121
LEVHALAR 123

ÖNSÖZ

Kitap kapsamında, Burdur Arkeoloji Müzesi teşhir salonunda sergilenen taş eserlerden, 45 adet serbest heykeltıraşlık eser ele alınarak tanım ve değerlendirmeleri yapılmıştır. Eserlerle ilgili çalışmalara, Burdur Arkeoloji Müzesi ve İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nün E-59372979-155.99-3473965 sayı, 13.02.2023 tarihli izinleriyle başlanmıştır. Söz konusu izinlerin alınması sırasında olumlu görüşlerini bildiren ve çalışmaların yürütülebilmesi için bütün kolaylıkları sağlayan Burdur Arkeoloji Müzesi Müdürü Sayın Murat KALEAĞASIOĞLU'na gönülden minnet ve teşekkürlerimizi sunarız. Çalışmaya başladığımız ilk günden itibaren iş birliği içinde olarak gerek envanter araştırmaları gerekse müze çalışmaları sırasında desteğini sunan ve yardımlarını esirgemeyen taş eserler sorumlusu Sayın Evren ŞAHİN'e teşekkür ederiz. Eserlerin fotoğraf çekimini yaparak yayına hazırlanmasını sağlayan Sayın Tevfik DURDEMİR'e teşekkürü borç biliriz. Elbetteki büyük bir özveri ve emekle bizleri büyüten ve ayrıca çalışma süresince zamanlarından çaldığımız ailerimize de sonsuz teşekkürlerimizi sunarız.

Heykeltıraşlık eserler üzerine yapmış olduğumuz bu çalışmanın temelinde hiç kuşkusuz doktora sırasında almış olduğumuz eğitim bulunmaktadır. "*Flaviuslar ve Traian Dönemleri Anadolu Portre Sanatı*" ve "*Kremna'dan Bir Grup Heykel ve Anadolu Roma Çağı Heykeltıraşlığı İçindeki Yerleri*" başlıklı doktora tezlerimizi danışmanlığında tamamladığımız ve öğrencisi olma gururunu yaşadığımız Prof. Dr. Havva İŞKAN IŞIK'a ne kadar teşekkür etsek yetersiz kalacaktır. Heykeltıraşlık alanında eğitim almış araştırmacılar olarak, yapmış olduğumuz çalışmanın, bu alanda yapılacak yeni araştırmalara katkı sunmasını temenni eder, emeği geçen herkese bir kez daha teşekkürlerimizi sunarız.

Yaşar ARLI - Mesut Can KAYA

GİRİŞ

Burdur Arkeoloji Müzesi teşhir salonunda sergilenen serbest heykeltıraşlık eserlerin büyük bir kısmı Pisidia'nın önemli kentlerinden Sagalassos ve Kremna başta olmak üzere Burdur ve yakın çevresinden ele geçmiştir. Bir kısmının ise buluntu yeri bilinmemektedir.

Çalışma, üç ana başlık altında toplanmıştır. Birinci bölümü "Portreler ve İdeal Başlar" oluşturur. "Portreler" başlığı altında 8 adet heykeltıraşlık eser değerlendirilmiştir. Bu eserlerden 6'sı erkek portresi iken 1'i kadın portresidir. Diğer 2 eser de imparatorlarla ilişkilendirilen heykel bacağı parçasıdır. "İdeal Başlar" adlı ikinci alt başlıkta ise 5 adet, farklı dönemden Zeus başı ve büstleri yer alır.

İkinci bölüm ise "Kremna ve Sagalassos Eserleri" olmak üzere iki alt başlıktan oluşmaktadır. "Kremna Eserleri" adlı alt başlıkta 12 adet heykeltıraşlık eseri bulunur. Bu eserler, Mesut Can KAYA'nın, Prof. Dr. Havva İŞKAN IŞIK danışmanlığında tamamlanan "*Kremna'dan Bir Grup Heykel ve Anadolu Roma Çağı Heykeltıraşlığı İçindeki Yerleri*" adlı doktora çalışmasında detaylıca irdelenmiştir. İnce tanecikli beyaz mermerden yontulan bu eserler; Herakles, Asklepios, Büyük/Küçük Athena, Nemesis, Hygieia, Leto, Tykhe, Artemis heykelleri ile Kharit torsosu ve bir adet giyimli kadın heykelinden oluşur. İkinci bölümün ikinci alt başlığında ise görkemli heykeltıraşlık eserleriyle ünlü "Sagalassos Eserleri" yer alır. Müzedeki eserlerin büyük bir kısmı bu antik kentte gerçekleştirilen bilimsel kazılar neticesinde müzeye kazandırılmıştır. İnce, orta ve iri tanecikli beyaz mermerden yontulan "Sagalassos Eserleri" 15 adettir. Bu başlık içerisinde de ikişer adet Dionysos ve Satyr grup heykeli ile Nike heykeli, birer adet Satyr, Apollon Kitharodos, Poseidon, Asklepios, Tykhe, Aphrodite, Hera Ephesia, Nemesis, Koronis heykelleriyle birlikte birer adet giyimli kadın heykeli ve heykel kaidesi yer alır.

Çalışmanın son başlığı ise "Sergideki Diğer Eserler" adlı bölümdür. Bu bölümde de Kremna ve Sagalasos antik kentleri dışında diğer kentlerden ele geçen veyahut buluntu yeri bilinmeyen 5 adet eser bulunur. Bu eserler; 1 adet taştan yontulan zırhlı torso ve Kybele heykeli ile birer adet mermerden yontulan giyimli kadın-erkek heykeli ve Dionysos torsosudur.

İrdelenen heykeltıraşlık eserleri, ideal eserler başta olmak üzere portrelerden oluşur. Metin içerisinde de eserlerin öncelikle envanter bilgileri paylaşıldıktan sonra sırasıyla durum, tanım ve değerlendirmesi yapılmıştır. Çalışma esnasında uluslararası portre ve ideal heykel araştırmacılarının kullandıkları araştırma yöntemlerine sadık kalınmıştır. Roma Dönemi portrelerinde, Roma İmparatorluk dönemi portre sanatına yön veren imparator ve imparatoriçelerin saç stili/modaları açıklanarak tarihlendirme önerileri getirilmiş, bunun yanısıra imparatorların sanatsal tercihlerinin sonucu olarak ortaya çıkan üslupsal özellikler de göz önüne alınmıştır. İdeal eserlerde ise köken vurgusuyla birlikte ikonografik, stilistik ve üslupsal değerlendirmeler birlikte ele alınarak bir tarihlendirmeye gidilmiştir.

Gerçekleştirilen tüm bu değerlendirmeler neticesinde de Burdur Arkeoloji Müzesi teşhir salonunda sergilenen serbest heykeltıraşlık eserleri bütüncül bir şekilde detaylıca irdelenerek bilim dünyasına sunulmuştur.